

VOL VAN WATER...

De waterbeheerplannen in openbaar onderzoek

BOVENSCHELDEBEKKEN

22 november 2006 - 22 mei 2007

Inhoud

Woord vooraf	3
1 De waterbeheerplannen in openbaar onderzoek	5
1.1 Welke plannen zijn in openbaar onderzoek?	6
1.2 Het openbaar onderzoek praktisch	10
2 Het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen van het Bovenscheldebekken	13
2.1 Kennismaking met het Bovenscheldebekken	14
2.2 Wateroverlast en watertekort in het Bovenscheldebekken voorkomen	18
2.3 Water voor de mens in het Bovenscheldebekken	24
2.4 Naar een betere waterkwaliteit in het Bovenscheldebekken	28
2.5 Duurzaam omgaan met water in het Bovenscheldebekken	40

Woord vooraf

Beste Lezer

Een duurzaam waterbeheer is ongetwijfeld één van de grootste uitdagingen van de 21ste eeuw, ook bij ons. Met de Europese kaderrichtlijn Water en het Vlaamse decreet Integraal Waterbeleid willen wij deze uitdaging aangaan.

In uitvoering van dit decreet hebben het Vlaamse Gewest, de provinciebesturen en de lokale overheden uitgebreid nagedacht over en gewerkt aan waterbeheerplannen voor heel Vlaanderen.

Naast een integrale visie op het watersysteem bevatten deze plannen ook acties en maatregelen om deze visie te realiseren. Als voorzitter van het bekkenbestuur ben ik er dan ook van overtuigd dat met deze plannen een nieuwe wind zal waaien door het Vlaamse waterlandschap.

De eerste ontwerpen liggen nu op tafel, met concrete voorstellen om het watersysteem er weer bovenop te helpen. Het belang van deze waterbeheerplannen valt moeilijk te overschatten. Ze vormen dan ook de ruggengraat van het waterbeleid in Vlaanderen voor de komende jaren.

Maar het waterbeleid is geen zaak van de overheid alleen. Het openbaar onderzoek brengt daarom de waterbeheerplannen tot bij de bevolking. Gedurende zes maanden krijgt u de kans de plannen in te kijken en uw reacties kenbaar te maken. U kunt opmerkingen formuleren, verbeteringen voorstellen of ideeën aanbrenge. Een unieke gelegenheid dus om mee te denken over hoe wij allen met ons kostbaar water moeten omgaan.

Aan de hand van deze brochure willen we u laten kennismaken met de waterbeheerplannen en u informeren over uw inspraakmogelijkheden. Zo hopen we u te inspireren om zelf duurzaam met water om te gaan. Samen kunnen we immers in het waterverhaal het verschil maken.

Ik wens u alvast veel leesplezier.

André Denys

*Gouverneur van Oost-Vlaanderen
Voorzitter van het Bekkenbestuur van het Bovenscheldebekken*

De loep op het Bovenscheldebekken

Deze brochure zet de loep op het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen van het Bovenscheldebekken. Het is er geen samenvatting van. De brochure biedt u wel een greep uit de acties en de projecten die in het Bovenscheldebekken op stapel staan.

Blijft u op uw honger zitten en wenst u toch een volledig overzicht, dan nodigen we u uit om de integrale plannen te raadplegen in het gemeentef- of stadhuis of via www.volvanwater.be.

Voor informatie over de waterbeheerplannen voor het Bovenscheldebekken uit de eerste hand, bent u van harte welkom op de informatie- en inspraakvergadering. Deze vergadering vindt plaats op 15 februari in Oudenaarde. Op de voorafgaande infomarkt kunt u vanaf 10 uur terecht met al uw vragen. Meer info hierover vindt u op pagina 10.

Ook over de tien andere bekkens is een brochure beschikbaar. U kunt deze brochures downloaden of aanvragen via www.volvanwater.be of via het Waterloket op het nummer 0800 99 004.

1 De waterbeheerplannen in openbaar onderzoek

De waterbeheerders bedenken oplossingen voor de waterproblemen en zetten die op papier. Zo ontstaan waterbeheerplannen. Ze doen dit niet alleen, maar samen met alle sectoren die bij water betrokken zijn. Waterbeleid is immers geen zaak van de overheid alleen. Ook als inwoner bent u van dichtbij betrokken bij de waterproblemen in uw omgeving. U kunt dan ook een belangrijke bijdrage leveren aan het waterbeleid in uw regio.

Tijdens het openbaar onderzoek leggen we onze plannen voor aan alle inwoners van Vlaanderen. Iedereen krijgt de kans zijn zeg te doen. U kunt opmerkingen formuleren, verbeteringen voorstellen of ideeën voor acties en projecten kenbaar maken.

De waterbeheerders gaan dus niet op eigen houtje te werk. Met uw inbreng wordt elk waterbeheerplan een gedragen en realistisch plan, met een grote kans op slagen.

Een waterbeheer zonder grenzen

Water is een systeem dat niet alleen de waterlopen, maar ook het grondwater, de oevers en valleien omvat, en ook alle dieren en planten die er leven. Dit watersysteem stopt niet aan administratieve grenzen. Daarom is een integrale aanpak noodzakelijk, met veel overleg over de grenzen van gemeenten, provincies, gewesten en landen heen.

Het is niet haalbaar om alle acties en maatregelen voor heel Vlaanderen in één allesomvattend plan te gieten. Elk watersysteem verdient een eigen aanpak. Er worden daarom afzonderlijke plannen opgemaakt voor de stroomgebiedsdistricten van Schelde en Maas, voor de elf bekkens en voor de 103 deelbekkens. Tussen al deze plannen is er een intense samenhang. De waterbeheerplannen hebben als doel samen een integraal waterbeheer in de praktijk te brengen, elk op het juiste niveau. Het waterbeheer in heel Vlaanderen is dus op eenzelfde leest geschoeid.

1.1 Welke plannen zijn in openbaar onderzoek?

Tijdens het openbaar onderzoek krijgt u de gelegenheid om de plannen te raadplegen die voor uw regio van belang zijn. Het gaat om:

- het werkprogramma en het tijdschema voor de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas en het overzicht van de belangrijkste waterbeheerkwesties in Vlaanderen
- het bekkenbeheerplan van het bekken (of de bekkens) waartoe uw gemeente hoort, samen met de bijhorende deelbekkenbeheerplannen.

De waterbeheerkwesties: opstap naar de stroomgebiedbeheerplannen

In het Vlaamse Gewest liggen vier stroomgebieden: de Schelde, de Maas, de IJzer en de Brugse Polders. De Schelde maakt samen met de IJzer en de Brugse Polders deel uit van het internationale stroomgebied-district van de Schelde. De Maas maakt deel uit van het internationale stroomgebieddistrict van de Maas.

Vlaanderen zal tegen eind 2009 stroomgebied-beheerplannen vaststellen voor Schelde en Maas. De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) staat in voor de opmaak ervan. Ook over deze plannen komt er, in een volgend stadium (december 2008 - juni 2009), een openbaar onderzoek.

U kunt nu al het voorbereidend document raadplegen. Hierin worden de belangrijkste waterbeheerkwesties in Vlaanderen beschreven. Dit zijn de grote uitdagingen voor het waterbeleid waaraan we de komende jaren extra aandacht zullen besteden. U vindt in dit document ook het tijdschema en werkprogramma voor de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen.

U kunt het document *De waterbeheerkwesties in Vlaanderen. Eerste stap in de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas* inkijken in het gemeentehuis, raadplegen of bestellen via www.volvanwater.be of gratis aanvragen via het Waterloket op het nummer 0800 99 004.

De waterbeheerplannen: hun wettelijke context

De waterbeheerplannen geven uitvoering aan het integraal waterbeleid. Dit integraal waterbeleid is wettelijk vastgelegd in de Europese kader-richtlijn Water en het (Vlaamse) decreet Integraal Waterbeleid en ook politiek verwoord in de eerste Waterbeleidsnota.

Over elk van deze drie wettelijke pijlers van het integraal waterbeleid is een brochure beschikbaar. U kunt deze brochures downloaden via www.volvanwater.be of aanvragen via het Waterloket (0800 99 004).

De waterbeheerkwesties: uitdagingen voor het Vlaamse waterbeleid

In het document *De waterbeheerkwesties in Vlaanderen. Eerste stap in de opmaak van de stroomgebied-beheerplannen voor Schelde en Maas*, dat samen met de (deel)bekkenbeheerplannen in openbaar onderzoek is, vormen vijf waterbeheerkwesties de aandachtspunten voor het waterbeheer van de komende jaren:

De toestand van het oppervlaktewater beschermen en verbeteren. De aanspraken die we met zijn allen op het oppervlaktewater maken, zijn enorm. Enkel een goed beheer kan ervoor zorgen dat beken, rivieren en kanalen ook in de toekomst hun functies kunnen blijven vervullen.

De kwaliteit van het grondwater beschermen en verbeteren. Het grondwater is een essentieel onderdeel van het watersysteem: een waardevolle grondstof die we moeten beschermen tegen verontreiniging.

Duurzaam voorraadbeheer. Water is een natuurlijke grondstof, waarmee we zorgvuldig moeten omspringen. We streven daarom naar een duurzaam voorraadbeheer en een rationeel gebruik van water.

Wateroverlast en watertekort in samenhang aanpakken. Overstromingen en wateroverlast, maar ook verdroging, zijn nijpende problemen. Een geïntegreerde aanpak van beide kwesties moet toelaten ze in de toekomst in te perken.

Verstandig investeren. Er zijn heel wat maatregelen en middelen nodig om weerwerk te geven aan alle waterproblemen die op ons afkomen. De haalbaarheid en de betaalbaarheid van het waterbeheer is een belangrijke bekommernis.

Ieder bekken een eigen bestuur

Het waterbeleid op het niveau van een bekken wordt gecoördineerd door het **bekkenbestuur**. Hierin zetelen vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest en mandatarissen van de provincies en de deelbekkens. De voorzitter van het bekkenbestuur is de provinciegouverneur. Het bekkenbestuur keurt het ontwerp van het bekkenbeheerplan goed.

Het **bekkensecretariaat** staat in voor de dagelijkse werking van het bekken. Dit secretariaat bestaat minstens uit de bekkencoördinator, een planningsverantwoordelijke en per provincie een personeelslid van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening. Het bekkensecretariaat bereidt het ontwerp van het bekkenbeheerplan voor.

Elk bekken krijgt ook een **bekkenraad**. In de bekkenraad zijn alle maatschappelijke belangengroepen die te maken hebben met het waterbeleid, vertegenwoordigd. De bekkenraad verstrekt advies over het ontwerp van het bekkenbeheerplan.

De bekkenbeheerplannen

In Vlaanderen zijn er elf bekkens. Van west naar oost zijn dat het bekken van de IJzer, de Leie, de Brugse Polders, de Bovenschelde, de Gentse Kanalen, de Dender, de Benedenschelde, de Dijle en de Zenne, de Nete, de Demer en de Maas.

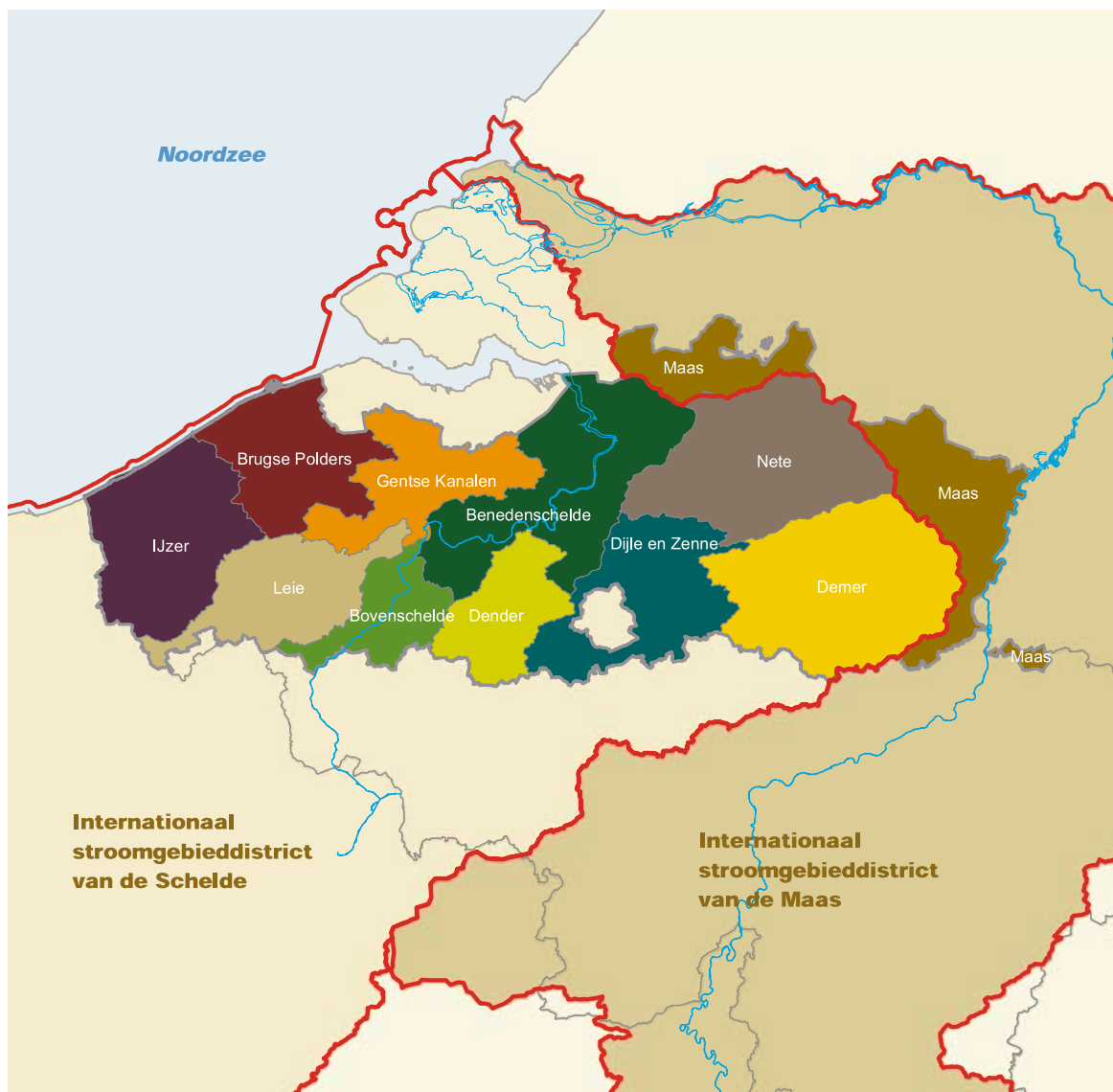
Het bekkenbeheerplan bundelt alle aspecten en kenmerken van het bekken en beschrijft welke knelpunten en kansen er zich voordoen. Het centrale hoofdstuk van het plan is een weloverwogen visie op het waterbeheer in het bekken. Doelstellingen, maatregelen en acties vertalen deze visie naar de praktijk.

De deelbekkenbeheerplannen

Elk bekken is verder opgedeeld in deelbekkens. Om het waterbeleid op dit niveau te coördineren, zijn waterschappen opgericht. Dit zijn samenwerkingsverbanden tussen de verschillende waterbeheerders in één of meerdere deelbekkens.

De secretariaten van de waterschappen staan in voor de opmaak van de deelbekkenbeheerplannen. Deze plannen verfijnen het bekkenbeheerplan en worden er als deelplan aan toegevoegd. Ze zijn dan ook samen in openbaar onderzoek.

De waterbeheerplannen: samenhang verzekerd

De samenhang en de afstemming tussen de waterbeheerplannen op de verschillende niveaus is cruciaal. Het bekkenbeheerplan is een scharnierdocument. Het vormt een bouwsteen voor de stroomgebiedbeheerplannen en vertaalt via acties en maatregelen de krachtlijnen van het Vlaamse waterbeleid naar de praktijk.

Het bekkenbeheerplan biedt ook een houvast voor de deelbekkenbeheerplannen. Deze volgen de aanpak en de grote lijnen van het bekkenbeheerplan en verfijnen die verder voor het deelbekken.

In het stroomgebiedbeheerplan en het bekkenbeheerplan komen vooral de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de waterbeheerders van het Vlaamse Gewest aan bod. In het deelbekkenbeheerplan ligt de klemtoon op de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de lokale waterbeheerders. Dit zijn de provincies, de gemeenten en de polders en wateringen die in het deelbekken liggen.

1.2 Het openbaar onderzoek praktisch

Waar kunt u de documenten inkijken?

Van 22 november 2006 tot 22 mei 2007 kunt u in uw gemeente- of stadhuis de waterbeheerplannen voor uw gemeente inkijken. U kunt deze documenten ook raadplegen op de website van het openbaar onderzoek: www.volvanwater.be.

De informatie- en inspraakvergadering met infomarkt vindt in het Bovenscheldebekken plaats op 15 februari om 19 uur in de Abdij Maagdendale, Maagdendale 13 te Oudenaarde. De vergadering wordt voorafgegaan door een infomarkt. Vanaf 10 uur kunt u er met uw vragen terecht.

Hoe kunt u reageren?

U dient uw opmerkingen schriftelijk in bij het college van burgemeester en schepenen. Ook tijdens de informatie- en inspraakvergadering kunt u een reactie overmaken.

Om met uw opmerkingen en ideeën rekening te kunnen houden, is het belangrijk dat u ten laatste op 22 mei 2007 reageert. Alle reacties die vóór die datum ingediend zijn, worden geëvalueerd.

Wat gebeurt er met uw opmerkingen en adviezen?

Na het openbaar onderzoek bezorgt het college van burgemeester en schepenen de opmerkingen op het document over de waterbeheerkwesties aan de CIW. De opmerkingen op de (deel)bekkenbeheerplannen worden aan de bekkensecretariaten bezorgd.

De CIW zal uw opmerkingen en adviezen op de waterbeheerkwesties meenemen bij de voorbereiding van de stroomgebiedbeheerplannen. Hetzelfde gebeurt met de reacties van de MiNa-Raad, de SERV, de bekkenraden en de bekkenbesturen.

Het bekkenbestuur zal uw opmerkingen en adviezen op het (deel)bekkenbeheerplan meenemen bij de aanpassing van het plan. Ook met de opmerkingen van de bekkenraad en van de waterschappen wordt rekening gehouden.

De Vlaamse Regering stelt de bekkenbeheerplannen, met de bijhorende deelbekkenbeheerplannen, definitief vast. Dit gebeurt ten laatste op 22 december 2007. Van dan af zijn de definitieve plannen in te kijken bij de betrokken provincies en gemeenten of te raadplegen via www.volvanwater.be.

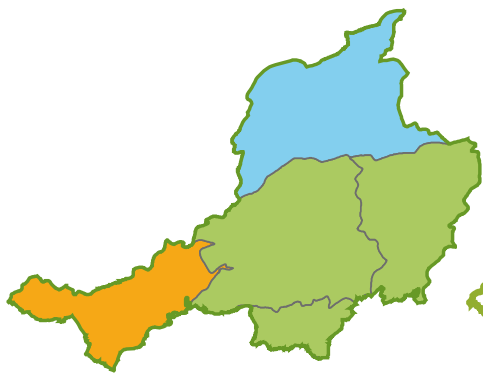
2 Het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen van het Bovenscheldebekken

Het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen van het Bovenscheldebekken zijn allesomvattende plannen met tientallen acties en projecten. Uiteraard biedt deze brochure niet de mogelijkheid deze stuk voor stuk te bespreken. U vindt hier dan ook een greep uit de acties en de projecten die in het Bovenscheldebekken op stapel staan. Deze selectie geeft u een idee van wat u de komende jaren mag verwachten, maar niet het totaalbeeld.

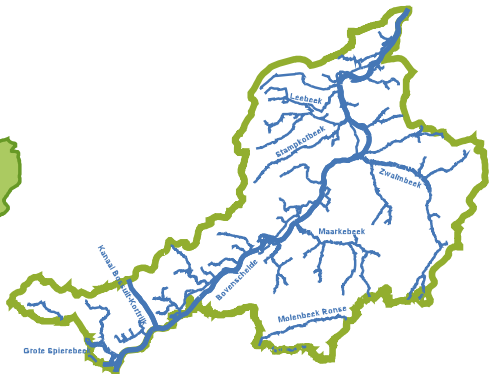
Blijft u op uw honger zitten en wenst u toch een volledig overzicht, dan nodigen we u uit om de integrale plannen te raadplegen in het gemeente- of stadhuis of via www.volvanwater.be.

2.1 Kennismaking met het Bovenscheldebekken

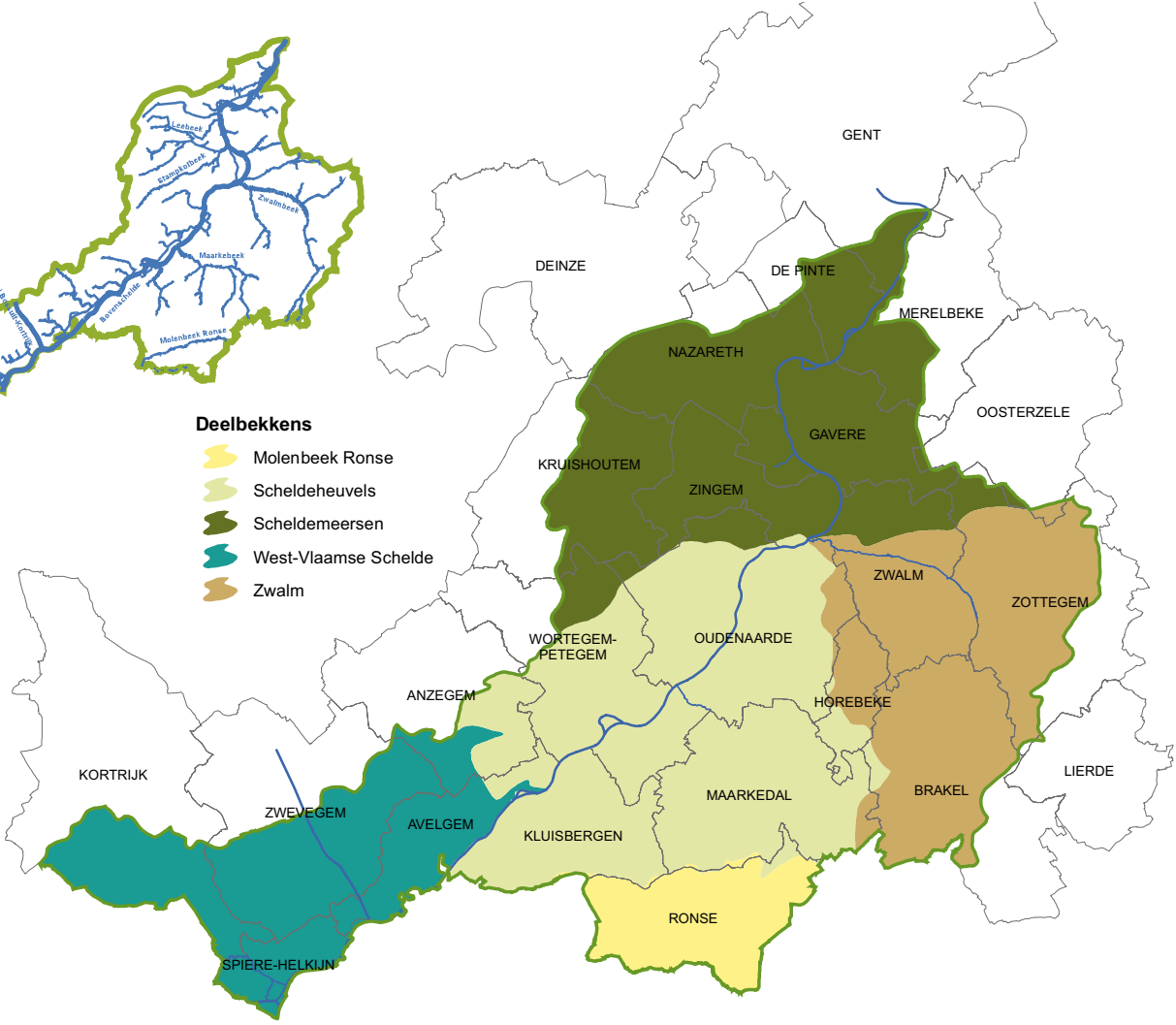
Algemene gegevens	
Oppervlakte	576 km ²
Bodem	zand, zandleem en leem
Reliëf	heuvelachtig, met toenemend reliëf naar het zuiden toe twee regio's met een verschillend reliëf: <ul style="list-style-type: none"> - het golvende landschap van de zandleem- en leemstreek met in het zuidoosten onder meer de Vlaamse Ardennen en in het zuidwesten het Plateau van Tiegem - de vlakkere zandstreek van de Vlaamse vallei ter hoogte van Nazareth en De Pinte
Verstedelijkingsgraad	<ul style="list-style-type: none"> - één vijfde van de oppervlakte is sterk verstedelijkt - Oudenaarde en Ronse vormen de belangrijkste verstedelijkte kernen
Open ruimte	akkerbouw, gras- en weiland, bos
Oppervlaktewater	
Hoofdwaterloop	Bovenschelde
Kanalen	Kanaal Bossuit-Kortrijk en Spierekanaal
Belangrijke zijwaterlopen (Vlaanderen)	Spierebeken, Molenbeek-Ronse, Molenbeek-Kluisbergen, Molenbeek-Beiaardbeek, Molenbeek-Maarkebeek, Wallebeek-Stampkotbeek, Moerbeek-Coupure en Zwalmbeek
Belangrijke stilstaande waters	<ul style="list-style-type: none"> - de Donkvijver in Oudenaarde en de Robert Orient plas in Eke (recreatievijvers) - een vijftigtal afgesneden meanders langs de Bovenschelde - de Kallemoeivijver in Nazareth

- Waterschappen**
- West-Vlaamse Schelde
  - Bovenschelde Zuid
  - Scheldemeersen

- Deelbekkens**
- Molenbeek Ronse
  - Scheldeheuvels
  - Scheldemeersen
  - West-Vlaamse Schelde
  - Zwalm

Waterloopbeheerders

Beheer van de Bovenschelde	Vlaams Gewest: NV Waterwegen en Zeekanaal (W&Z)
Beheer van de kanalen: Kanaal Bossuit-Kortrijk en Spierekanaal	Vlaams Gewest: NV Waterwegen en Zeekanaal (W&Z)
Beheer van de onbevaarbare waterlopen van eerste categorie	Vlaams Gewest: Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
Beheer van de onbevaarbare waterlopen van tweede categorie buiten de polders en wateringen	provincie Oost-Vlaanderen, provincie West-Vlaanderen
Beheer van de onbevaarbare waterlopen van derde categorie buiten de polders en wateringen	gemeenten: Anzegem, Avelgem, Brakel, De Pinte, Gavere, Gent, Horebeke, Kluisbergen, Kortrijk, Kruishoutem, Maarkedal, Merelbeke, Nazareth, Oosterzele, Oudenaarde, Ronse, Spiere-Helkijn, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem, Zwalm, Zwevegem
Beheer van de onbevaarbare waterlopen van tweede en derde categorie en niet-geklasseerde waterlopen binnen polders en wateringen	Watering van Melden

Kwaliteitsbeheer van het oppervlaktewater

VMM	meting, controle en rapportering van de oppervlaktewaterkwaliteit, van de waterbodempkwaliteit en van de vuilvrachten van het geloosde afvalwater
	controle van de bacteriologische kwaliteit van het zwemwater in de zwem- en recreatievijvers
	opmaak van investeringsprogramma's voor de bovengemeentelijke waterzuiveringsinfrastructuur en voor de aanleg of de verbetering van gemeentelijke rioleringen en van kleinschalige zuiveringsinstallaties
	ecologisch en economisch toezicht op de afvalwatersanering, meer bepaald de opmaak van de zoneringsplannen voor de sanering van het afvalwater en het toezicht op de waterdistributiemaatschappijen.
Aquafin	ontwerp en bouw van de bovengemeentelijke infrastructuur voor waterzuivering
	exploitatie van rioolwaterzuiveringsinstallaties en bovengemeentelijke rioleringen
Gemeenten	uitbouw en beheer van gemeentelijk rioleringsstelsel
(Drink)watermaatschappijen	zuiveren, opvangen, transporteren en verzamelen van afvalwater (kunnen hiervoor gebruik maken van (boven)gemeentelijke collectoren, rioleringen en waterzuiveringsinfrastructuur (saneringsplicht sinds 2005))

Drinkwatervoorziening

Productie, distributie en transport van het drinkwater

(drink)watermaatschappijen: Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW), Tussengemeentelijke Maatschappij voor Watervoorziening (TMVW), Intercommunale Maatschappij voor watervoorziening in Vlaanderen (IMWV) en Waterbedrijf Oudenaarde

Grondwater

Belangrijke watervoerende lagen

het quartair aquifersysteem, het ledo-paniseliaan aquifersysteem, het ieperiaan aquifersysteem, het landeniaan aquifersysteem en de Sokkel

Beheer van kwaliteit en kwantiteit

VMM

2.2 Wateroverlast en watertekort in het Bovenscheldebekken voorkomen

Het Bovenscheldebekken, gevoelig voor overstromingen

Overstromingen zijn een natuurlijk verschijnsel. Vooral tijdens de winterperiode zorgt de verhoogde aanvoer van water ervoor dat waterlopen buiten hun oevers treden en hun winterbedding innemen.

De Bovenschelde werd vroeger rechtgetrokken tot een kanaal. Sindsdien vormen dijken een strakke scheiding tussen de rivier en haar vallei. Overstromingen vanuit de Bovenschelde zelf in het winterbed komen daardoor niet meer voor. Toch zijn er bij hevige regenval lokaal nog problemen met wateroverlast. Bij nat weer is de waterstand in de Bovenschelde hoog en kunnen de waterlopen en de grachten die naar de rivier afstromen, hun water niet kwijt. Bovendien zijn heel wat valleigebieden in het Bovenscheldebekken ingenomen door bebouwing; talloze waterlopen zijn rechtgetrokken. En de verharde oppervlakte is in het Bovenscheldebekken door de jaren heen fors toegenomen.

Regelmatig terugkerende wateroverlast is er onder meer in de Zwalm- en Maarkebeekvallei – denk maar aan de hevige regenval op 25 augustus 2006 – en in

het stroomgebied van Stampkotbeek-Wallebeek en Molenbeek-Ronse. In Brakel, Munkzwalm, Nederzwalm en Ronse moeten regelmatig de zandzakjes worden bovengehaald. Hier veroorzaakt vooral het gebrek aan ruimte voor de waterloop door overwelvingen en inbuizingen de wateroverlast.

Het antwoord op wateroverlast en verdroging: een drietrapsstrategie

Onze watersystemen zijn uit balans: wateroverlast, maar ook verdroging zijn daarvan de sprekende bewijzen. Beide problemen hebben dezelfde oorzaak en daarom is een geïntegreerde aanpak van wateroverlast en verdroging aangewezen. Om te voorkomen dat de wateroverlast wordt afgewenteld op de stroomafwaarts gelegen gebieden, volgt het waterbeheer een drietrapsstrategie. Die moet een antwoord bieden op de wateroverlast in het Bovenscheldebekken en de strijd tegen verdroging aangaan:

- **Vasthouden.** In de eerste plaats wordt de neerslag zoveel mogelijk ter plaatse vastgehouden.
- **Bergen.** Indien nodig, wordt langs de waterlopen bijkomende ruimte voor water (buffering) voorzien.

- **Afvoeren.** Als zowel vasthouden als bergen ontoereikend is, moet het water op een veilige manier worden afgevoerd naar de waterlopen stroomafwaarts.

Water vasthouden is de boodschap

Eén van de oorzaken van de toenemende wateroverlast is de verharde oppervlakte, die ook in het Bovenscheldebekken de laatste decennia sterk is toegenomen. Om te verhinderen dat het water in een snel tempo de waterloop of de riool bereikt, moet neerslag zoveel mogelijk terug de bodem insijpelen. Deze infiltratie zorgt voor een aanvulling van de grondwatertafel, waardoor verdroging wordt tegengegaan. Bovendien stroomt de neerslag zo trager af naar de waterlopen. Ook erosie en de toevoer van sedimenten naar de waterloop nemen af wanneer we het water vasthouden. Daardoor komt er minder sediment in de waterlopen terecht en moet de waterbeheerder minder ruimen.

Hoe we in de praktijk 'water vasthouden', hangt af van gebied tot gebied:

- In de open ruimte moet het hemelwater zoveel mogelijk kunnen infiltreren. In de talrijke landbouwgebieden in het Bovenscheldebekken kan dit door poelen en hagen aan te leggen, bestaande grachten te behouden en te herwaarderen en door aangepaste grondbewerkings- en teelttechnieken (die infiltratie in de hand werken) toe te passen. Bestaande bos-, natuur- en groengebieden houden van nature het water vast. Door nieuwe waterrijke gebieden (wetlands) te ontwikkelen, komen er meer mogelijkheden voor waterconservering.
- In gebieden waar grote oppervlakten verhard zijn – woongebieden, industrieterreinen, wegen, parkings... – gaan we het hemelwater zoveel mogelijk afkoppelen van de riolering en hergebruiken. Waar de situatie ter plekke en de bodemgesteldheid het toelaten, kunnen oppervlakten doorlaatbaar worden gemaakt. De neerslag kan hier dan terug de bodem in of met andere woorden infiltreren.

Hemelwater: een zaak van afkoppelen, infiltreren en hergebruiken

Bij de uitbreiding van de KMO-zone in Bruul wil de gemeente Zwalm de verharding in grindkiesel behouden en eventueel een bufferbekken inrichten. Dit is een vijver of sloot waar het hemelwater tijdelijk wordt opgevangen en daarna met mondjesmaat wordt afgevoerd naar de waterloop. De gemeente zal ook een brochure over waterdoorlatende materialen en hun toepassingsmogelijkheden verspreiden om de inwoners te sensibiliseren.

In het ruimtelijk uitvoeringsplan van de uitbreiding van het bedrijventerrein 'De Buke' legt de stad Zottegem de nadruk op het bufferen van hemelwater. Ook bij de vergunning voor de verkaveling 'De Lelie' wil Zottegem rekening houden met buffering en een vertraagde afvoer van het hemelwater. Op het laagste punt van de verkaveling komt een parkzone die onbebouwd blijft, om bij hevige regen het hemelwater op te vangen.

De gemeente De Pinte plant de aanleg van een gescheiden stelsel in de Stationsstraat en de Stijn Streuvelslaan. Ook de gemeente Avelgem zal een volledig gescheiden stelsel aanleggen in de Kasteelstraat, de Oudenaardsesteenweg en de Scheldelaan. Dit project kadert binnen het natuurinrichtingsproject 'Rijtgracht' van de West-Vlaamse Scheldemeersen.

De stad Ronse geeft het voorbeeld door bij de eigen gebouwen voor buffering en waar mogelijk voor hergebruik te zorgen: de cultuursite 'Nieuwe Leie', de nieuwe sporthal en de sportterreinen. In de buurt van de sportterreinen is er ruimte voor buffering van het hemelwater, dat kan gebruikt worden om de sportvelden te besproeien

Water vasthouden: wat kunt u zelf doen?

'Afkoppelen' is tegenwoordig een veelgehoord woord. Maar wat betekent het eigenlijk? Wanneer het veel regent, krijgen de waterlopen een grote hoeveelheid water te slikken, vaak met overstromingen en wateroverlast tot gevolg. Door dat hemelwater 'af te koppelen' en vast te houden, voorkomen we dat het in sneltreinvaart in de riolering of in de waterloop terecht komt. Dat kan door het water op te slaan en opnieuw te gebruiken óf door het te laten infiltreren in de bodem. Als er gescheiden riolering in uw straat ligt en als het technisch mogelijk is, bent u verplicht om het regenwater af te koppelen van de riolering.

Wie vandaag bouwt of verbouwt, is verplicht een hemelwaterput aan te leggen. Maar in veel oude huizen is er een ongebruikte regenput. Meestal vraagt het niet veel moeite om zo'n oude put in gebruik te nemen. Ook voor uw portemonnee is dat een goede zaak: door hemelwater te gebruiken bespaart u immers op uw waterfactuur.

Indien de bodem hiervoor geschikt is, kunt u hemelwater dat u niet gebruikt in de grond laten dringen. Kies in dat geval bij de aanleg van uw oprit of terras voor waterdoorlatende grasdallen of grasbetontegels.

Uw gemeente- of stadsbestuur kan u meer info geven over subsidies voor hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen en groendaken.

Op zoek naar bijkomende ruimte voor waterberging

Soms zijn er te weinig mogelijkheden om het hemelwater bovenstrooms vast te houden. In dat geval moeten de valleien het overtollige water tijdelijk opvangen. Waterlopen moeten zoveel mogelijk gebruik kunnen maken van hun natuurlijke overstromingsgebieden. We doen er dus goed aan de nog onbebouwde valleigebieden ook in de toekomst bouwvrij te houden. De waterloopbeheerders bekijken de mogelijkheden samen met de verantwoordelijken voor ruimtelijke ordening en andere betrokkenen.

Sommige valleigebieden in het Bovenscheldebekken zijn geschikt om water te bergen, maar overstromen in de praktijk niet, bijvoorbeeld omdat de oevers te hoog zijn. Ook in deze 'potentiële' waterbergingsgebieden wordt best niet meer gebouwd.

Op heel wat plaatsen nemen bebouwing, industrie en wegen de natuurlijke overstromingsgebieden in. Gerichte ingrepen, zoals de aanleg van een wachtbekken, kunnen deze verloren ruimte compenseren.

Wateroverlast: een strijd op vele fronten

De voorbije jaren hebben we meermaals ondervonden dat de waterhuishouding in het Bovenscheldebekken zeer kwetsbaar is. Alle waterbeheerders geven dan ook hoge prioriteit aan het bestrijden van de waterellende. We geven hier enkele voorbeelden van initiatieven die de wateroverlast aanpakken.

Weer ruimte voor de Maarkebeek

Wanneer de hemelsluizen opengaan, krijgt de vallei van de Maarkebeek benedenstrooms steeds weer de volle lading. Het water wordt te snel afgevoerd en bovendien teruggestuwd bij hoogwater in de Bovenschelde. Een modelleringsstudie van het Vlaamse Gewest wees uit waar overstromingsgebieden soelaas kunnen bieden. Er komen drie overstromingsgebieden op de Maarkebeek ter hoogte van de Romansmolen, Borgtmolen en Kasteelmolen en één op de Pauwelsbeek. Het recent aangelegde overstromingsgebied in Etikhove op de Nederaalbeek heeft zijn nut al bewezen bij de hevige regenval van 25 augustus 2006.

Extra waterberging voor de Zwalmbeek

Het Vlaamse Gewest nam ook maatregelen om de wateroverlast in het Zwalmbeekken aan te pakken. Op de Peerdestokbeek werden twee overstromingsgebieden ingericht, en op de Traveinsbeek één. Sinds de aanleg is er op 25 augustus 2006 een eerste keer hevige regenval geweest. Toen bewezen de wachtbekkens dat ze naar behoren functioneren. De Molenbeek, de belangrijkste opwaartse tak van de Zwalmbeek, is de oorzaak van wateroverlast in het centrum van Nederbrakel. Ook hier zijn twee overstromingsgebieden in uitvoering. Een eerste komt in de omgeving van de Meersweg-Maaistraat en aan de samenvloeiing met de Sassegembeek in Opbrakel. Een tweede wordt voorzien op de Zwalmbeek ter hoogte van Michelbeke (Groenstraat). Ter hoogte van de Jagerstraat-Leizemooie in Opbrakel is op de Molenbeek nog een overstromingsgebied gepland.

Wachtbekkens temperen de Molenbeek in Ronse

In Ronse zijn kunstmatige ingrepen noodzakelijk om de veiligheid van de bewoners te vrijwaren. De provincie Oost-Vlaanderen legt twee wachtbekkens aan op de Molenbeek. Ter hoogte van de Kanarieberg wordt een dijk aangelegd, waardoor een wachtbekken van 10.000 m³ ontstaat. Meer stroomafwaarts, aan de samenvloeiing van de Molenbeek met de Vloedbeek, komt er nog een groter wachtbekken (42.000 m³). Om enkele woningen aan Hul en aan de IJsmolenstraat te beschermen, wordt een langsdijk opgetrokken. De stad Ronse legt verschillende kleinere wachtbekkens aan om piekdebieten op de zijbeken van de Molenbeek op te vangen: op de Vloedbeek, de Lievensbeek en de Drieborrebeek.

Iedereen tevreden met het waterpeil

Het waterpeil van de Bovenschelde wordt op Vlaams grondgebied geregeld door stuwsluizen in Kerkhove, Oudenaarde en Asper. De beheerder van de Bovenschelde bedient deze drie constructies. Verschillende functies moeten daarbij gerespecteerd worden. De scheepvaart mag niet in het gedrang komen, in droge perioden moet iedere druppel water gespaard worden om de panden op peil te houden en bij piekdebieten moet een veilige afvoer van het water mogelijk blijven.

De waterloopbeheerders streven in overleg naar een waterpeil dat zoveel mogelijk gebruikers tevreden stemt: natuur, recreatie en waterwinning, maar ook industrie, landbouw en wonen. Door een gedifferentieerd peilbeheer is het mogelijk de waardevolle meersen plaatselijk te vernatten, terwijl andere gronden een goede ontwatering behouden. Om deze peilen te regelen, kunnen waar nodig stuwen of pompstations worden ingepland. Het Waterbouwkundig Laboratorium (WLH) voert het project 'Zoetwaterbeheer tegen tekorten en tegen verdroging' uit. Dit project moet uitmaken waar welke maatregelen nodig zijn voor een doelmatig gebruik van het beschikbare zoetwater.

Op het Kanaal Bossuit-Kortrijk staan er pompgemalen bij de stuwsluizen van Bossuit en Moen. Die pompen Scheldewater op om het kanaal te voeden. Op het kanaal zijn er geen problemen met wateroverlast. Afvoer naar de lager gelegen Leie is immers altijd mogelijk. En ook de pompstations die het waterpeil regelen, zorgen ervoor dat het risico op overstromingen gering is, zolang er zich geen calamiteiten voordoen. Een eventuele dijkbreuk kan wél grote gevolgen hebben, zoals de leegloop van het pand Moen-Zwevegem. De waterbeheerder voert daarom regelmatig een grondige inspectie van de kanaaldijken uit.

Eerherstel voor de laantjes

Door de West-Vlaamse Scheldemeersen lopen tientallen laantjes en grachten. Deze voeren 's winters het overtollige hemelwater uit de meersengebieden af. In de lente en de zomer zorgen ze voor een uitgesproken nat-droog situatie, die waardevolle planten aantrekt. Jammer genoeg zijn heel wat laantjes en grachten verland en dichtgegroeid. In de Platte Meersen in Kerkhove, het meersengebied van Waarmaarde en de Rijdtmeersen in Avelgem, zullen laantjes en grachten opnieuw worden uitgegraven. De zeldzame planten krijgen zo de kans om zich opnieuw te ontwikkelen. Het uitgraven gebeurt zo, dat de weilanden vochtig blijven.

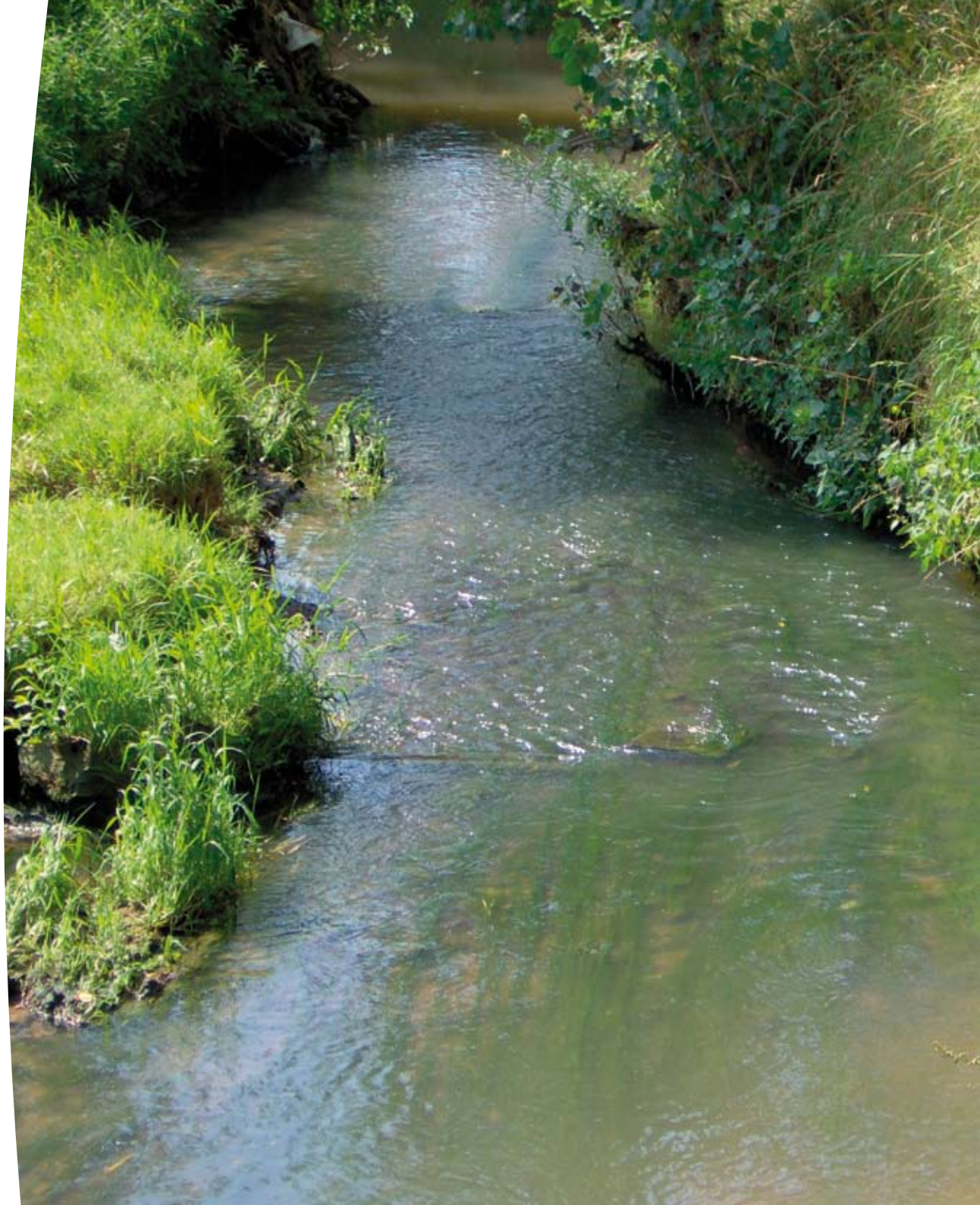
Afvoeren: als de nood het hoogst is

Soms hebben vasthouden en bergen niet het verhoopte effect en dreigt er toch wateroverlast. Het water moet in zo'n geval op een vlotte en veilige manier worden afgevoerd. Dan kan het noodzakelijk zijn pompen te installeren, stuwen aan te passen, bruggen te verhogen, lokaal te baggeren en kruid te ruimen.

Operationeel Bekkenmodel Bovenschelde: niet alle risico's zijn te vermijden

Soms is het technisch en maatschappelijk-economisch onmogelijk om woningen en bebouwde zones te beschermen tegen wateroverlast. Om in dergelijke situaties schade te vermijden, werkt de VMM aan een computermodel.

Dit model – het Operationeel Bekkenmodel Bovenschelde – moet op termijn toelaten overstromingen in het Bovenscheldebekken te voorspellen. Op basis van waterstanden en weersvoorspellingen berekent het of er overstromingen dreigen en welke wijken, straten en huizen met wateroverlast te kampen krijgen. Met deze informatie kunnen de hulpdiensten preventief optreden en bewoners tijdig verwittigen.

2.3 Water voor de mens in het Bovenscheldebekken

Water heeft vele functies

Water vervult in onze maatschappij uiteenlopende functies. Het is onmisbaar als hulpbron voor industrie en landbouw en als grondstof voor drinkwater. Water heeft ook een belangrijke recreatieve en cultureel-historische waarde en is een duurzaam transportmiddel. Ook voor de natuur en het landschap is het van grote betekenis.

We hebben in het Bovenscheldebekken aandacht voor al deze functies en kiezen daarbij zoveel mogelijk voor het laten samengaan ervan, zonder de draagkracht van het watersysteem uit het oog te verliezen. We moeten erover waken dat het systeem niet overbelast raakt.

Bovenschelde en Kanaal Bossuit-Kortrijk: milieuvriendelijk alternatief voor de weg

De scheepvaart is een duurzame transportwijze. Dat is één van de redenen waarom de Vlaamse overheid de binnenvaart wil stimuleren.

Om de scheepvaart op de Bovenschelde te optimaliseren en op het Kanaal Bossuit-Kortrijk te bevorderen, plant de waterbeheerder infrastructuurwerken.

De verouderde stuwen in Kerkhove, Oudenaarde en Asper worden stuk voor stuk vernieuwd en ontdebeld. Naast de stuwen worden telkens visnevengeulen aangelegd, zodat de vissen ongehinderd stroomopwaarts kunnen zwemmen. De stuw van Oudenaarde werd het eerst vernieuwd en is sinds 2005 in werking. De werken aan de stuw van Asper werden recent aangevat. De aanbesteding van de nieuwe stuw in Kerkhove is gepland voor 2007. De waterbeheerder zal de stuw van Oudenaarde evalueren en de ontwerpen voor Asper en Kerkhove eventueel aanpassen.

Ook de aanleg van nieuwe kaaimuren, bijkomende aanlegplaatsen en overstap- en overslagmogelijkheden, het herstel van laad- en loskaaien en het onderhoud van oeververstevingingen staan op het programma.

Jaarlijks wordt in de Bovenschelde tussen de 100.000 en 200.000 m³ slib afgezet. Vooral in de zwaaikommen is er aanslibbing, en ook aan de kanten bij aanlegplaatsen, of bij verbredingen waar de watersnelheid lager is. Om scheepvaart mogelijk te maken, moet de waterweg voldoende diepgang hebben. Momenteel wordt dit probleem opgelost door ploegen: de water-

bodem wordt vlak gemaakt en het slib verplaatst naar zones waar nog ruimte is. Baggerwerkzaamheden lopen vertraging op door de hoge kostprijs en een gebrek aan locaties om de baggerspecie te bergen. Of de Bovenschelde de komende jaren verder gebaggerd zal worden, hangt af van de beschikbare budgetten en bergingslocaties. Het Kanaal Bossuit-Kortrijk kampt met slib in het pand Bossuit-Moen, afkomstig van het Scheldewater dat aan de sluis van Bossuit wordt opgepompt.

Duurzaam toerisme en recreatie alle kansen geven

In het Bovenscheldebekken is het prachtig wandelen en fietsen aan het water. Niet enkel de inwoners van het bekken genieten van deze troef. Verschillende plaatsen zijn een echte trekpleister voor dagjesmensen en toeristen. Denk aan de plezier- en toervaart op de Bovenschelde en het Kanaal Bossuit-Kortrijk, de jaagpadrecreatie en de vele wandel- en fietspaden aan het water. De afgesloten meanders van de Bovenschelde, het Kanaal Bossuit-Kortrijk en de Zwalmbeek behoren bovendien tot de favoriete plekjes van menig hengelaar.

Maar recreatie en toerisme hebben altijd een impact op het water. Zachte recreatie willen we alle kansen geven, zonder de natuur en het landschap te zeer te verstoren. Snelvaart, jetski en andere vormen van

harde recreatie zijn enkel toegelaten op afgebakende snelvaartzones van het Kanaal Bossuit-Kortrijk en de Bovenschelde.

Genieten aan het water

In het Bovenscheldebekken investeren de waterbeheerders en hun partners in goede wandelwegen en fietspaden. Langs de Bovenschelde en het Kanaal Bossuit-Kortrijk zijn jaagpaden aanwezig, maar op sommige plaatsen zijn die in slechte staat of te smal. Op korte termijn wordt het jaagpad op de linkeroever van de Bovenschelde in Spiere-Helkijn verhard. Via de trekweg zal men dan kunnen verder fietsen tot aan het Spierekanaal.

Door de paden te herwaarderen en te voorzien van wegwijzers en informatiepanelen wordt het water in het Bovenscheldebekken dichterbij de mens gebracht. Het nieuwe fietsknopennetwerk van de Vlaamse Ardennen, dat fietsers naar adembenemende plekje brengt – onder meer langs de Zwalmbeek – is hier een mooi voorbeeld van.

Op een boogscheut van het centrum van Zottegem vinden we één van de boeiendste stukjes natuur van de Zwalmstreek: de Bettelhovebeek. De stad Zottegem neemt het initiatief om langs deze beek een wandelpad aan te leggen, zodat wandelaars van al het moois kunnen genieten. Oeverzones zorgen ervoor dat de natuurwaarden langs de waterloop beschermd blijven.

Watermolens in het Bovenscheldebekken: een monumentenstrijd

Het Bovenscheldebekken heeft een zeer rijk patrimonium aan watermolens, vooral op de Zwalmbeek en de Maarkebeek. Van de 26 zijn er 17 beschermd. Verschillende molens zijn nog maalvaardig, van andere zijn er enkel nog restanten of ze werden herbestemd tot horecazaak. De invloed van een watermolen op de waterhuishouding kan vrij ingrijpend zijn. Een goede communicatie tussen de eigenaars en de waterloopbeheerder is onontbeerlijk om de stuwen te beheren met oog voor de verschillende belangen. Naast de maalvaardigheid van de molen, is het belangrijk dat er bij hoogwater snel gereageerd wordt om de wateroverlast te beperken.

Watermolens vormen vaak een hinderpaal voor trekkende vissen. De waterloopbeheerders trachten het behoud van historische molens zoveel mogelijk te verzoenen met vrije vismigratie. De Ter Biestmolen, de IJzerkotmolen en de Bostmolen kregen van het Vlaamse Gewest al een vispassage. Voor de Zwalmolen zoekt de waterbeheerder nog naar de meest geschikte oplossing. Op de Maarkebeek zullen de vismigratieknelpunten aan de Romansmolen en Borgtmolen aangepakt worden. Dit gebeurt wanneer de overstromingsgebieden worden aangelegd.

Langs de Zwalmbeek aan de oude spoorwegbedding in Michelbeke staat de Boembekemolen. De molen en het pad liggen pal in het natuurgebied Middenloop Zwalm. De vzw Boembeke en de vzw Natuurpunt zorgden ervoor dat de molen bescherming krijgt als monument en brachten de middelen bijeen voor een restauratieproject. De Boembekemolen zal het uithangbord worden van het natuurgebied én een ontmoetingsplek voor omwonenden en de vele bezoekers van de Zwalmvallei. De molen wordt weer maalvaardig gemaakt, het waterrad zal groene energie leveren en er komt een bezoekerscentrum over energie en bio-ecologisch bouwen.

Het erfgoed aan het water in ere herstellen

De mens heeft altijd al de nabijheid van het water opgezocht. Onze waterlopen weerspiegelen dan ook een belangrijk deel van onze geschiedenis. Om het watergebonden onroerend erfgoed te koesteren, worden enkele oude watermolens opgeknapt. Hierbij wordt rekening gehouden met de invloed van de watermolens op de waterhuishouding: watermolens in werking houden immers het water op.

Verfraaiing voor Bovenschelde in Oudenaarde?

Oudenaarde werd vroeger wel eens 'een geschenk van de Schelde' genoemd. Eeuwenlang was de Bovenschelde, die Oudenaarde letterlijk doormidden snijdt, de belangrijkste natuurlijke troef van deze bloeiende provinciestad. De Bovenschelde werd in het verleden rechtgetrokken: het contact van de stad en haar bewoners met het water is hierdoor verloren gegaan. Een stadsverfraaiingsproject, naar het voorbeeld van Gent, Kortrijk en Geraardsbergen, zou de Bovenschelde haar plaats in Oudenaarde kunnen teruggeven. De stad begint alvast met de Oude Vestingen ecologisch in te richten.

2.4 Naar een betere waterkwaliteit in het Bovenscheldebekken

De kwaliteit van het oppervlaktewater in het Bovenscheldebekken ging er de afgelopen jaren gestaag op vooruit. Toch blijft het verder verbeteren van de waterkwaliteit een belangrijk aandachtspunt. Op maar liefst 66 % van de meetplaatsen voldoet de biologische waterkwaliteit nog niet aan de basiswaterkwaliteitsnorm. In sommige waterlopen of trajecten is de kwaliteit zelfs zorgwekkend. Bijna alle zijwaterlopen hebben een onvoldoende waterkwaliteit. Ook de waterbodems, de grondwaterkwaliteit en de structuur van de waterlopen delen in het leed.

Verontreiniging voorkomen

Puntlozingen terugdringen

Waterverontreiniging moet in de eerste plaats zoveel mogelijk voorkomen en beperkt worden aan de bron. Milieuvergunningen en handhaving zijn hierbij belangrijke instrumenten. Met behulp van modellen, die rekening houden met milieukwaliteitsdoelstellingen en de draagkracht van de waterloop, bepalen de waterbeheerders welke lozingen van rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) of bedrijven toegestaan zijn. Vervolgens zullen de lozingsnormen hierop worden afgestemd.

Schadelijke stoffen weren

Niet alleen afvalwater schaadt de kwaliteit van onze beken. Heel wat verborgen – we zeggen ook 'diffuse' – verontreiniging komt rechtstreeks of via de regen in het water terecht: chemische bestrijdingsmiddelen, meststoffen, zink van dakgoten, slijtagedeeltjes van autobanden, ... Ook afspoelende bodemdeeltjes voeren schadelijke stoffen mee naar de waterloop.

Veel van deze stoffen zijn schadelijk voor de organismen in en rond het water. Voor de mens zijn ze evenmin zonder gevaar. Gemeenten, provincies en andere overheden bouwen daarom het gebruik van bestrijdingsmiddelen fors af. Ze passen bij het onderhoud van het openbaar groen meer en meer milieuvriendelijke bestrijdingsmethoden toe. Ook de huisgezinnen en de landbouwsector worden gestimuleerd om waar mogelijk alternatieve bestrijding toe te passen en op een milieuverantwoorde manier te bemesten.

Door te voorkomen dat deze stoffen in het water terechtkomen, houden we niet alleen het water, maar ook de waterbodems schoon. En dat betekent dan weer minder ruim- en baggerwerk voor de waterbeheerders.

Het afvalwater verder en efficiënt zuiveren

Grote rioleringswerken gooien het leven in onze steden en gemeenten vaak danig overhoop. Ook in het Bovenscheldebekken bouwen de gemeenten en het Vlaamse Gewest verder aan hun rioleringen. En ook de drinkwatermaatschappijen zijn betrokken partij. De gemeenten hebben sinds 1 januari 2005 immers de mogelijkheid om de praktische uitvoering van hun rioleringsbeleid aan het over te dragen.

Het einde is nog niet in zicht. Om al het afvalwater uit de beken te halen moeten we nog heel wat rioleringen, collectoren en waterzuiveringsinstallaties aanleggen. Ook heel wat bestaande woningen moeten hun afvalwater nog aansluiten op de riolering en hun hemelwater van de riolering afkoppelen.

De VMM, Aquafin en de gemeenten maken per gemeente een zoneringsplan op. Dit is een kaart die voor elke nog niet aangesloten wijk, straat of woning vastlegt of het afvalwater via de riool zal worden afgevoerd, dan wel behandeld wordt in een afzonderlijke behandelingsinstallatie aan de woning zelf. Op basis van het zoneringsplan zal een uitvoeringsplan worden opgemaakt. Dit duidt aan hoe en wanneer de riolering zal worden aangelegd en op welke manier het

rioolwater gezuiverd zal worden: in een gezamenlijke, grote installatie voor rioolwaterzuivering (RWZI), in een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie (KWZI) of in een individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater (IBA).

Ook een goed onderhoud en beheer van de riolen is onmisbaar. Het water van beken, grachten, verharde oppervlakten (zoals straten en parkings) en daken koppelen we zoveel mogelijk af van de riolering. Het heeft immers geen zin om proper water naar de waterzuiveringsinstallatie af te voeren. Meer nog: het maakt dat de zuiveringsinstallaties minder goed functioneren.

Ook grondwater roept om bescherming

Grondwater is minder zichtbaar dan rivieren en beken en wordt daarom soms over het hoofd gezien in de strijd tegen vervuiling. Ten onrechte, want als onmisbaar deel van onze watervoorraad heeft het grondwater onze bescherming tegen verontreiniging meer dan nodig.

Via insijpeling van verontreinigd water, komen vervuulende stoffen in het ondiepe grondwater terecht. Maar ook de diepere watervoerende lagen kampen met kwaliteitsproblemen.

Deelbekken Scheldeheuvels: rioleringswerken troef!

In het deelbekken Scheldeheuvels staan nog heel wat rioleringswerken op stapel. Zo zal Aquafin de RWZI Oudenaarde uitbreiden en komt er een kleinschalige waterzuivering in Schorisse. In Elsegem is onlangs ook een KWZI afgewerkt voor de zuivering van het afvalwater van Gijzelbrechtegem. De werken voor de aanleg van de collector Elsegem-Gijzelbrechtegem en de riolering in de Statiestraat zijn in het voorjaar van 2006 gestart. De collector Tiegem-Kaster-Waarmaarde zal het afvalwater van 550 inwoners van Tiegem, Kaster, Kerkhove en Waarmaarde naar de RWZI Kluisbergen brengen. Voor het afvalwater van de inwoners van Melden is er eveneens een collector gepland.

Ook de gemeenten doen hun duit in het zakje en plannen volop rioleringswerken. Doordat op sommige plaatsen de huizen sterk verspreid staan, is het echter onmogelijk om alle woningen aan te sluiten. Sommige gezinnen zullen dan ook zelf hun afvalwater moeten zuiveren door middel van een IBA.

KWZI's in opmars

Het rietveld dat het afvalwater van de woonkern van Kruishoutem moet zuiveren, functioneert regelmatig als bufferbekken voor de Wallebeek-Stampkotbeek. Wat zuivering betreft, werkt het echter ondermaats. Aquafin zal een nieuwe volwaardige kleinschalige waterzuiveringsinstallatie (KWZI) bouwen en het bestaande rietveld als nazuivering behouden. In Huise zijn er gelijkaardige plannen voor een nieuwe KWZI ter vervanging van het bestaande rietveld. Ook voor Wannegem-Lede en Lozer staan er KWZI's op het programma.

Ook in het deelbekken van de Zwalm plant Aquafin een aantal kleinschalige waterzuiveringsinstallaties: in Sint-Maria-Oudenhove, Michelbeke, Sint-Denijs-Boekel, Sint-Blasius-Boekel, Dries-Te-Latem en Brakel-Zegelsem.

De Rijtgracht: naar een integrale aanpak

De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) werkt aan een natuurinrichtingsproject voor de West-Vlaamse Scheldemeersen in Avelgem en Spiere-Helkijn. Dwars door het projectgebied loopt de Rijtgracht van Bossuit tot Kerkhove, waar zij in de Schelde uitmondt.

Een integrale aanpak van de Rijt dringt zich op, omdat haar waterkwaliteit zorgwekkend is en de gracht ook geregeld voor wateroverlast zorgt. De VLM en de provincie West-Vlaanderen hebben concrete plannen om de Rijtgracht opnieuw in te richten. Die herinrichting heeft echter enkel kans op slagen als er geen vervuild water meer in de Rijt komt. Daarom engageren de gemeente Avelgem en Aquafin zich om op korte termijn de lozingen van huishoudelijk afvalwater van Rugges (Ruggestraat, Kapellekouter, Ruggeskouterweg en Waterhoekstraat) weg te werken. In het project wordt ook de verontreinigde waterbodem van de Rijtgracht aangepakt.

Klaasbeek: eerst saneren

Door de Makegemse bossen op het grondgebied van Merelbeke, Melle en Oosterzele stroomt de Klaasbeek. De slechte waterkwaliteit van deze beek is een struikelblok van formaat. De bossen herbergen immers waardevolle natuur die Europees beschermd wordt. De gemeente Merelbeke zal de oorzaken van de vervuiling aanpakken. Het afvalwater van de inwoners van de woonkern bij Munte (Bosstraat, Stokt, Hundelgemsesteenweg en Torrekenstraat) wordt op de riolering aangesloten.

Afkoppelingsprojecten krijgen voorrang

Nagenoeg elke waterzuivering binnen het Bovenscheldebekken heeft met verdunning te kampen. De VMM heeft al vele pijnpunten, de zogenaamde 'parasitaire debieten', blootgelegd. Het is vooral de taak van de gemeenten om zoveel mogelijk oppervlaktewater af te koppelen van niet-gescheiden rioleringen.

Zo zal de gemeente Kluisbergen zoveel mogelijk bronwater van de riolering halen en de afwatering van het Kluisbos en de Oude Kwaremont aanpakken.

Ook de stad Oudenaarde gaat afkoppelen: het bronwater wordt afgekoppeld van de collector Zoetebeek en de riolering Keirestraat. En ook grachten worden afgekoppeld van de riolering: in de Winkelstraat, Tivolistraat, Edelareberg, Kapellestraat, Vlaamse Ardennendreef, Rogier Van Brakelstraat, Jagerij, Berchemweg en Robert De Preesterstraat. De stad legt gescheiden stelsels aan, onder andere in het gehucht Kerkgate, Doorn, Boembeekstraat. Daarnaast wordt er een oplossing uitgewerkt voor de bedrijven die gezuiverd afvalwater lozen op de riolering.

Ook bij Aquafin ligt de nadruk meer en meer op afkoppelingsprojecten: de afkoppeling van de Oliebergbeek van de collector Avelgembeek, de ont koppeling van waterloop Vhag 5123 in Ruien en de afkoppeling van de Tivolistraat in Oudenaarde. In Ronse zal onderzocht worden welke de beste manier is om het aangesloten oppervlaktewater van de riolering in de Edouard Jolystraat af te koppelen. Op termijn zal de gemengde riolering in de Hullebroekstraat, die nu nog loost op de Sint-Maartensbeek, aangesloten worden op de geplande collector Sint-Martensbeek. Het is de bedoeling om nog zo weinig mogelijk oppervlaktewater naar de RWZI te laten stromen.

Een betere waterkwaliteit: wat kunt u zelf doen?

Schone beken en zuiver water zijn ook uw zaak: met tal van (kleine) ingrepen kunt u zelf een duit in het zakje doen!

- Het afvalwater van uw woning moet zijn aangesloten op de riool in uw straat. Lozingen via de tuin naar de beek zijn verboden! Zorg er ook voor dat u op de juiste manier bent aangesloten: op de riool en niet op de hemelwaterleiding.
- Grijp niet voor elke plaag of toepassing naar een chemisch middel. Doseer correct en probeer eens een milieuvriendelijke of natuurlijke variant uit. In het totaalplaatje scheelt dat een pak. Op www.zonderisgezonder.be staan heel wat milieuvriendelijke tips om onkruiden en plagen te bestrijden.
- Ook als landbouwer of wanneer u aan het water woont, kunt u onze waterlopen mee beschermen tegen verontreiniging van buitenaf. Door bufferstroken aan te leggen langs de beek verhindert u dat bestrijdingsmiddelen, meststoffen en sediment naar de beek spoelen. Groene stroken langs het water ogen bovendien fraai en trekken bijzondere planten en dieren aan.

Waterboderverontreiniging aanpakken en dichtslibben van waterlopen voorkomen

In het Bovenscheldebekken scheert de bodemerosie hoge toppen. De aanwezigheid van leembodems in een reliëfrijk landschap met veel akkerbouw heeft hier alles mee te maken. Erosie berokkent niet alleen schade aan de landbouw, voor de waterlopen is het evenmin een goede zaak. Die vertroebelen en lopen kans dicht te slibben, wat plaatselijk voor wateroverlast kan zorgen. Grasbufferstroken zijn een eenvoudig, maar werkzaam hulpmiddel om afstromend water, sediment en modder tegen te houden. Stroken gras worden op de akker ingezaaid en vormen daar een barrière voor water en modder. Ook een aangepaste bodembewerking, directe inzaai of de aanleg van dammetjes, soms in combinatie met een erosiepoel, zijn geschikte erosiebestrijdingstechnieken.

Zo goed als elke gemeente in het Bovenscheldebekken heeft of ontwikkelt een erosiebestrijdingsplan. Samen met de betrokken landbouwer in een bepaalde zone wordt overlegd wat de mogelijke maatregelen zijn die hij kan nemen. De landbouwer kan hiervoor een beheerovereenkomst afsluiten met de Vlaamse Landmaatschappij. In ruil voor deze maatregel(en) ontvangt hij een jaarlijkse vergoeding. Op die manier kan hij zelf gericht meewerken aan het landschap, de natuur en het waterbeheer in de buurt van

zijn bedrijf.

Op bepaalde plaatsen in het Bovenscheldebekken is de waterbodem zwaar verontreinigd, onder meer met zware metalen. Waar het noodzakelijk is, gaan de waterbeheerders deze vervuilde waterbodems saneren. De meest dringende saneringen worden eerst aangepakt. Een waterbodemsanering is echter pas aan de orde wanneer er stroomopwaarts geen afvalwater meer in de waterloop terechtkomt. Anders wordt het dweilen met de kraan open.

Zuivere waterbodem voor de Beerhofbeek

De Beerhofbeek stroomt door het centrum van Nazareth. Deze beek is verregaand dichtgeslibd en bevat op sommige plaatsen een verontreinigde sliblaag van wel een meter dik. Dat kan wateroverlast veroorzaken en doet ook de natuur geen goed. De provincie Oost-Vlaanderen en de NV Waterwegen en Zeekanaal plegen overleg om de ruimingsspecie van de Beerhofbeek in de Kallemoeievijver te bergen, een erkende stortplaats voor bagger- en ruimingsspecie. Vooraleer men met de sanering van start kan gaan, moeten eerst de resterende lozingen van huishoudelijk en industrieel afvalwater weggewerkt zijn. Anders heeft zo'n sanering immers geen zin.

Gemeenten pakken modderoverlast aan

In hellende gebieden, zoals de Vlaamse Ardennen, worden inwoners vaak geplaagd door modder- en wateroverlast. Tal van gemeenten werken samen met het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek aan een erosiebestrijdingsplan om deze problematiek aan te pakken.

Een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan bestaat uit maatregelen voor percelen met erosieproblemen. Het grondgebied van de gemeente wordt onderverdeeld in zones die op korte, middellange en lange termijn moeten aangepakt worden. In die zones kunnen zowel kleinschalige infrastructurele maatregelen – zoals grasbufferstroken, bergingsgracht, aanleg van poelen, aanleg van dammen – als teelttechnische maatregelen – bv. groenbedekkers, behoud van aanwezige akkers, contourbewerking akkers – genomen worden. De gemeente bepaalt waar welke maatregelen genomen worden. Over de uitvoering ervan overlegt ze met de betrokken landbouwers.

Groene as in de Scheldevallei: de Coupure/Moerbeek

De provincie Oost-Vlaanderen wil van de Coupure een volwaardige natuurverbinding maken, een soort trekpad waarlangs dieren en planten zich kunnen verplaatsen naar de rest van de Scheldevallei. Tussen de N435 en de kern van Asper heeft de provincie aan beide zijden van de waterloop al een brede bufferstrook aangekocht. Terwijl de linkeroever voor onderhoud zal blijven dienen, krijgt de rechteroever een meer natuurlijk karakter door het aanplanten van boompjes en struiken. Het is de bedoeling om het peil van de beek plaatselijk te verhogen. De natuur in en aan het water krijgt zo meer kansen en hengelen wordt mogelijk. Vooraleer deze plannen kunnen doorgaan, is het nog wachten tot het afvalwater van de kern van Zingem wordt gezuiverd en de waterbodemonreiniging wordt aangepakt.

De inrichting van de Coupure als groene as in het landschap wordt voortgezet in Asper. Dit gebeurt in het inrichtingsplan Gaverse Scheldemeersen van de Vlaamse Landsmaatschappij, met als partners de provincie Oost-Vlaanderen en de gemeente Gavere. Wandelaars, fietsers, hengelaars en natuurliefhebbers zullen weldra volop van dit fraaie stuk natuur kunnen genieten. Het inrichtingsproject zorgt ook voor meer ruimte voor water: de depressies worden wat verdiept en de oevers krijgen een zachte helling.

Werken aan de ecologische kwaliteit

Structuurherstel: drie keer winnen

In het verleden werd de vrije loop van de waterlopen in het Bovenscheldebekken aanzienlijk beknot. Door recht-trekkingen en harde oeververstevigingen, inbuizingen en stuwen zijn veel van onze waterlopen hun veerkracht helemaal kwijt. En ook de natuur in en rond de waterlopen heeft het moeten bekopen. Door de waterlopen in het Bovenscheldebekken hun oorspronkelijke karakter waar mogelijk terug te geven, willen de waterloop-beheerders het kwaad verhelpen.

Elke waterloop heeft van nature een zelfreinigend vermogen. Dat kunnen we versterken door de waterloop te laten hermeanderen, overwelvingen open te breken, groene oeverstroken aan te leggen en de beek weer in verbinding te brengen met haar oevers en vallei. Ook poelen, hagen, houtkanten, struiken en bomen in de omgeving van de waterloop hebben hun nut.

Door de waterlopen in hun natuurlijke staat te herstellen, winnen we driemaal. Het zelfreinigend vermogen van de waterloop neemt toe, de natuur leeft op én het water krijgt weer meer ruimte. Werken aan de ecologische kwaliteit gaat dus hand in hand met een duurzame aanpak van wateroverlast.

De Dorenbosbeek loopt een blokje om

De provincie Oost-Vlaanderen pakt samen met de gemeente Brakel de Dorenbosbeek aan. Die werd in het verleden rechtgetrokken, verlengd en ingebuisd. Een spijtige zaak, want de beek herbergt in haar bovenlopen nog natuur van de bovenste plank. Daarenboven verbindt ze de vallei van de Zwalm met de bossen van de Vlaamse Ardennen, gebieden die ook Europese bescherming genieten. Binnenkort krijgt de waterloop een nieuw traject, met een natuurlijke inrichting van de oevers. De oude loop van de Dorenbosbeek wordt behouden, zodat bij noodweer grote hoeveelheden water langs twee wegen naar de Zwalm afgevoerd kunnen worden.

Opknopbeurt voor oude Scheldemeanders

Het natuurinrichtingsproject West-Vlaamse Scheldemeersen heeft onder meer als doelstelling de oude Scheldemeanders ecologisch in te richten. Dit zijn oude bochten van de Schelde die afgesneden zijn: Outrijvecoupure - Oude Schelde, Wielewaalcoupure - Coupure De Weer, 't Zakske, 't Vuil Coupuurke, Prairiecoupure, Bekaertcoupure, Waarmaardecoupure en meander van Kerkhove. Concrete maatregelen zijn onder meer het inrichten van de oevers, de aanleg van hengelpaatsen en van kleine landschapselementen en bufferstroken. Voor de meander van Waarmaarde en Coupure De Weer zijn er ruimingswerken gepland.

In het kader van het natuurinrichtingsproject Merelbeekse Scheldemeersen is de Sint-Elooisput reeds geruimd. Door dominante vissoorten gericht af te vissen, zal de natuurlijke vispopulatie zich hier herstellen. Ook in het landinrichtingsproject Leie & Schelde, inrichtingsplan Neerwelden, zijn er maatregelen gepland, zoals de aanleg van een bufferstrook langs het Blarewater en een oeverzone langs de Zwalmbeek.

Het inrichtingsplan Gaverse Scheldemeersen gaf de Warande al een facelift. Het viswater werd geruimd, er werden hengelpaatsen en een knuppelpad aangelegd en de oevers werden heringericht. Het hoogteverschil op de Scheldemeander Kriephoek aan de monding van de Moergracht werd weggewerkt met een vistrap. Vissen kunnen hier voortaan ongehinderd voorbij zwemmen.

In de bres voor de biodiversiteit

De natuur is er de laatste decennia in heel Vlaanderen, ook in het Bovenscheldebekken, niet op vooruitgegaan. Bepaalde soorten planten en dieren en hun leefomgeving vereisen bijzondere aandacht, omdat ze sterk in aantal verminderen of zelfs met uitsterven bedreigd zijn. Om zeldzame vissoorten en internationaal belangrijke dier- en plantensoorten in en aan het water te behouden, is er voor het Bovenscheldebekken een programma met gerichte maatregelen in de maak. Vanzelfsprekend is een goede waterkwaliteit één van de basisvereisten.

Meer en meer treffen we in onze streken uitheemse planten en dieren aan. Dat is geen goede zaak voor onze natuur, want hun succes gaat vaak ten koste van inheemse soorten. Uitheemse planten kunnen bovendien aanleiding geven tot problemen bij het praktische beheer van de waterlopen. De waterloopbeheerders slaan dan ook de handen in elkaar om de woekerende uitheemse planten uit de beken weg te halen. Zo geven we de inheemse waterplanten weer alle kansen om te groeien.

Vissen de vrijheid geven

Vissen verplaatsen zich van de ene leefruimte naar de andere om zich te voeden, zich voort te planten of de winter door te brengen. Op onze waterlopen zijn er echter heel wat hindernissen voor deze vismigratie, zoals stuwen, watermolens en bodemvallen.

De vismigratieknelpunten op onze waterlopen moeten tegen 2010 weggewerkt zijn, zo stelt het decreet Integraal Waterbeleid. Infrastructuurwerken mogen geen nieuwe knelpunten creëren.

De bovenlopen van de Zwalmbeek: het koesteren meer dan waard!

De bovenlopen van de Zwalmbeek – Dorenbosbeek, Sassegembeek, Verrebeek – zijn de meest waardevolle waterlopen van het hele Bovenscheldebekken. Er komen bijzondere, zeldzame soorten voor zoals beekprik, berrmpje, rivierdonderpad en beekforel. Het brongebied van deze beken is daarom aangeduid als VEN-gebied en wordt ook Europees beschermd als Habitatrictlijngebied. Redenen genoeg om de bovenlopen van de Zwalmbeek en hun omgeving te koesteren!

Het allerbelangrijkste is een goede waterkwaliteit én het behoud van de waardevolle structuur van de bovenlopen. Er wordt gezocht naar een grensoverschrijdende oplossing voor het stort d'Hoppe in Flobecq (Vloesberg) en de nog ongezuiverde lozingen in de bovenlopen van het Zwalmstroomgebied. Enkele restaurants van La Houpe installeerden al een individuele behandeling van afvalwater.

Vismigratiekelpunten voor de bijl

De waterloopbeheerders leveren heel wat inspanningen om komaf te maken met de belangrijkste vismigratiekelpunten.

Op de Bovenschelde zullen de knelpunten aan de stuwsluizen Kerkhove en Asper weggewerkt worden, wanneer de stuwen worden aangepast. Aan de sluisen op het Kanaal Bossuit-Kortrijk zijn er geen voorzieningen voor vismigratie, omdat deze door het vrij grote verval aan de sluisen moeilijk te realiseren zijn. In het kanaal is het visbestand nochtans zeer uitgebreid.

Op de Maarkebeek worden de vismigratiekelpunten ongedaan gemaakt wanneer de actieve overstromingszones ter hoogte van de Romansen Borgtmolen worden aangelegd. De afwaarts gelegen knelpunten aan Ladeuze en Nonnenmolen worden ook aangepakt om vispassage vanuit de Bovenschelde te verzekeren.

Met het aanleggen van de omleidingsweg in Brakel wordt de Dorenbosbeek in een open verbinding gebracht met de rest van de beek. Zo wordt een nieuw knelpunt vermeden.

De stad Zottegem onderzoekt hoe de barrière aan de Van den Borresmolen op de Traveinsbeek weggewerkt kan worden.

De Riedekensbeek weer natuurlijk

De Vlaamse Landmaatschappij voert een haalbaarheidsstudie uit om, in samenwerking met het Agentschap voor Natuur & Bos, een integraal project rond Bos t' Ename en de Riedekensbeek op te starten. Deze gebieden liggen in VEN-gebied en/of worden Europees beschermd.

Er ligt onder meer een voorstel op tafel om de Riedekensbeek opnieuw in te richten. De huidige betonnen bedding van de bypass naar de Bovenschelde zal enkel nog dienen om piekdebieten af te voeren. Er wordt een nieuw hoofdtraject gezocht, waarbij de open middeleeuwse bedding gedeeltelijk hersteld wordt en het water weer richting Rijtmeersen kan stromen. De Riedekensbeek zou opnieuw verbonden worden met de Middelgracht en de Reytgracht en ook de oevers kunnen natuurlijk worden ingericht.

Al deze ingrepen geven de beek meer ruimte én zijn goed voor de natuur. Om planten en dieren alle kansen te geven, worden lozingen verder afgekoppeld en barrières voor de vissen weggewerkt. Bijzondere soorten als beekprik en rivierdonderpad kunnen zo vanuit de Bovenschelde hun weg naar de Riedekensbeek terugvinden.

Meer natuur aan de waterlopen: wat kunt u zelf doen?

- U kunt ook zelf een steentje bijdragen om de waterlopen een natuurlijker structuur en meer ruimte te geven. Zo bent u verplicht een strook van vijf meter langs de waterloop vrij te houden. Deze strook hebben de waterloopbeheerders nodig om de beken te kunnen onderhouden. Houd deze zone dus vrij van hoge afrasteringen, houtstapels, tuinhuisjes... en plant er geen struiken of bomen zonder toelating.
- Ook afval in beken is een oud zeer en kan mee overstromingen veroorzaken. Sluikstorten (van groenafval, puin...) is dan ook absoluut verboden.
- Hebt u als landbouwer gronden aan het water, dan kunt u de natuur een handje toesteken door bufferstroken aan te leggen. U kunt hiervoor een beheerovereenkomst sluiten met de Vlaamse Landmaatschappij. Meer informatie is te vinden op www.ehorizon.be.
- Meld uitheemse planten in de beek onmiddellijk aan de waterloopbeheerders. U kunt hiervoor terecht bij het provinciebestuur, de gemeente of het bestuur van de polder of de watering. Er bestaat een brochure die u kan helpen om de meest risicovolle uitheemse soorten te herkennen. Deze is te vinden op de website www.mina.be/uploads/water_exoten.pdf.

2.5 Duurzaam omgaan met water in het Bovenscheldebekken

Water vormt een onmisbare grondstof voor onze samenleving. Tot nu toe zijn we echter weinig zorgvuldig met onze waterreserves omgesprongen. Ook in het bekken van de Bovenschelde worden aanzienlijke hoeveelheden grondwater opgepompt voor allerlei doeleinden. Hierdoor komt de Sokkel – een belangrijke watervoerende laag onder het zuiden van de provincies Oost- en West-Vlaanderen – onder grote druk te staan.

De laatste tien jaar is de hoeveelheid grondwater die de gezinnen, de industrie en de landbouw verbruiken, in heel Vlaanderen al lichtjes verminderd. Een duurzaam watergebruik vereist echter bijkomende inspanningen van alle sectoren.

Algemeen gesproken kunnen we de druk van de ketel halen door minder grond- en leidingwater te gebruiken. Dit hoogwaardige water reserveren we voor toepassingen die een zeer goede kwaliteit vereisen: om van te drinken, voor de productie van voedingsmiddelen of voor onze persoonlijke hygiëne. Voor ander gebruik (schoonmaken, spoelen, wassen, sproeien...) kunnen we alternatieve waterbronnen

aanspreken, zoals hemelwater, oppervlaktewater, gezuiverd afvalwater...

Vlaamse strategie voor watervoorziening en watergebruik in de maak

Om de watervoorziening in Vlaanderen te kunnen verzekeren, werkt het Vlaamse Gewest samen met een aantal partners aan een Strategische Visie voor Watervoorziening en Watergebruik. In deze visie wordt de vraag naar grond-, oppervlakte-, drink- en tweedecircuitwater afgestemd op het aanbod aan water. Dit plan zal als basis dienen om herstelprogramma's uit te werken om de grondwatervoorraden te beschermen. Zo blijft er ook in de toekomst voor alle gebruikers voldoende water van geschikte kwaliteit beschikbaar.

Duurzaam omgaan met water: wat kunt u zelf doen?

De huishoudens zijn echte grootverbruikers als het op water aankomt. Spaarzaam omgaan met water is dus een must, willen we onze water-reserves behouden. 'Vele kleintjes maken een grote' is ook hier een waarheid. Lekkende kranen repareren, spaardouchekoppen installeren, ... Al deze maatregelen zijn echt de moeite waard.

U kunt ook het hemelwater dat u zelf opvangt, nuttig gebruiken in en om het huis. Hemelwater leent zich bijvoorbeeld goed voor het poetswerk, het toilet, de wasmachine, het sproeien van de planten, het wassen van de auto, ...

Voor meer tips over spaarzaam watergebruik kunt u een kijkje nemen op de website www.waterloketvlaanderen.be.

Het kan met minder: waterbesparende maatregelen

De Waterdienst Oudenaarde wil meer drinkwater produceren uit oppervlaktewater om de Sokkel te sparen. De Volkaartbeek – met de Donkvijver en twee retentiebekken als buffer – is een mogelijke bron. Voorlopig is de waterkwaliteit van deze beek echter te slecht om er drinkwater van te maken. Wel gebruiken sommige bedrijven oppervlaktewater als proceswater.

In heel het Bovenscheldebekken engageren gemeente- en provinciebesturen zich om het waterverbruik in hun gebouwen in kaart te brengen en waterbesparende maatregelen in te voeren. Een dergelijke gedetailleerde analyse van het waterverbruik noemt men een wateraudit.

Een groot aantal gemeenten heeft een gemeentelijk premiereglement voor de aanleg van een hemelwaterput of een infiltratievoorziening.

De textielsector en andere economische sectoren, onder meer in Ronse, engageren zich om het gebruik van alternatieve waterbronnen te onderzoeken.

Voor meer informatie

CIW-secretariaat

p/a VMM

A. Van de Maelestraat 96

9320 Erembodegem

T 053 72 65 07

ciw-sec@vmm.be

Secretariaat Bovenscheldebekken

p/a Waterwegen en Zeekanaal NV

Nederkouter 28

9000 Gent

T 09 268 02 11

Secretariaat waterschap West-Vlaamse Schelde

p/a Provincie West-Vlaanderen

Koning Leopold III-Laan 41

8200 Sint-Andries (Brugge)

T 050 40 32 62

kris.de_smet@west-vlaanderen.be

Secretariaat waterschap Bovenschelde Zuid

p/a Provincie Oost-Vlaanderen

Dienst Planning en Natuurbehoud – cel Water

Gouvernementstraat 1

9000 Gent

T 09 267 82 59

waterschap.bovenscheldezuud@oost-vlaanderen.be

Secretariaat waterschap Scheldemeersen

p/a Provincie Oost-Vlaanderen

Dienst Planning en Natuurbehoud – cel Water

Gouvernementstraat 1

9000 Gent

T 09 267 82 59

waterschap.scheldemeersen@oost-vlaanderen.be

Colofon

COORDINATIE EN EINDREDACTIE

Mich De Clercq, Kathy Haustraete, Sophie Puype

SAMENSTELLING

Mich De Clercq, Kathy Haustraete, Greet Kerkhove, Diederik Malfroid, Sophie Puype, Katrien Thomaes

COPYWRITING

Katelijne Norga

LAY-OUT

Vanden Broele, Dries Vermaut

FOTOGRAFIE

Yves Adams, Misjel Decler, VMM-archief

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Frank Van Sevencoten, voorzitter CIW

DEPOTNUMMER

D/2006/6871/024

Deze brochure is onderdeel van een reeks. Van elk van de 11 bekkens is een vergelijkbare brochure gemaakt. Aanvragen en downloaden kan via www.volvanwater.be of op het nummer 0800 99 004.

SAMEN WERKEN AAN WATER

Integraal Waterbeleid
Bovenscheldebekken